



# JÄRJESTÖAVUSTUKSET HYVINVOINTIALUEELLA – MITÄ HUOMIOIDA, KUN LÄHDETÄÄN VALMISTELEMAAN TULEVIEN VUOSIEN AVUSTUKSIA?

Hyvinvointialueilla ja kunnilla on velvoite edistää hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä (Katso Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä). Käytännössä tämä tarkoittaa järjestöavustuksia, järjestöjen käyttöön tarjottavia tiloja sekä muuta tukea ja yhteistyötä.

Tässä dokumentissa avaamme prosessia lasten ja perheiden kanssa toimivien järjestöjen näkökulmasta ja tuomme esille näkökulmia, jotka on tärkeä huomioida järjestöavustusten valmistelun seuraavilla kierroksilla. Lisäksi esittelemme muutamia onnistuneen prosessin kulmakiviä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen avustuskriteerien valmisteluprosessin pohjalta.

Ensimmäiset hyvinvointialueiden järjestöavustusmallit viimeisteltiin loppuvuonna 2022, ja muut vuoden 2023 aikana. Näiden pohjalta voidaan todeta, että vaikka avustusten nimikkeistä, myöntämiskriteereistä ja tavoitteista löytyy yhtäläisyyksiä, eivät mallit ja kriteeristöt ole yhdenmukaisia. Myöskään avustamista koskevalle työnjaolle hyvinvointialueiden ja kuntien välillä ei ole muotoutunut yhtä valtakunnallista linjaa (Ks. Järjestöjen sote-muutostuen esitys, Innokyla.fi).

Hyvinvointialueet ovat itsenäisiä, ja jatkossakin niiden välillä tulee tiettyjä eroavaisuuksia varmasti olemaan. Ensimmäisen avustuskierroksen kokemukset, hyvät käytännöt ja kehittämisen paikat on kuitenkin tärkeä koota yhteen ja hyödyntää niitä tulevien vuosien avustusprosessin ja -kriteerien valmistelussa. Moni järjestö järjestää toimintaa tai palveluja useamman eri hyvinvointialueen alueella ja siinäkin hakuprosessien selkeyttäminen olisi toivottua.

Huomiot pohjautuvat Lastensuojelun Keskusliiton Perheet keskiön! -toiminnan koordinoiman järjestöjen perhekeskusverkoston jäsenten esille tuomiin kokemuksiin. Järjestöjen perhekeskusverkostossa on mukana lasten ja perheiden kanssa toimivia järjestöjä lähes jokaiselta hyvinvointialueelta.



# HUOMIOT HYVINVOINTIALUEEN JA KUNTIEN JÄRJESTÖAVUSTUSTEN VALMISTELUUN



## HYVINVOINTIALUEIDEN JA KUNTIEN JÄRJESTÖAVUSTUSKÄYTÄNNÖT JA TYÖNJAKO VAATII SELKEYTTÄMISTÄ

Hyvinvointialueiden ja kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävä on yhteinen, mutta käytännössä eri toimijoiden roolit ja työnjako ovat edelleen paikoitellen epäselvät. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry teki huhtikuussa 2023 järjestöille hyvinvointialueiden ja kuntien avustuskäytännöistä [kyselyn \(www.soste.fi\)](http://www.soste.fi), jossa selvisi, että työnjako järjestöjen avustamisessa on monin paikoin vielä epäselvä.

Myös avustusten näkökulmasta tilanne näyttyy järjestöille pirstaleisena: tällä hetkellä jokainen hyvinvointialue ja sen kunnat vastaavat omista järjestöavustuksistaan ja niihin liittyvistä prosesseista. Tämän takia haettavissa olevat avustukset eivät näyttäydä järjestöille selkeänä, ja kokonaisuutta on paikoitellen hankala hahmottaa.

## TARVITAAN NYKYISTÄ SELKEÄMMÄT OHJEISTUKSET JA LINJAUKSET SILLE, MITÄ TOIMINTOJA RAHOITTA KUNTA JA MITÄ HYVINVOINTIALUE.

Esim. joidenkin järjestöjen toiminta on siirtynyt hyvinvointialueen sisällölliselle vastuulle, mutta toimintaa saatetaan toteuttaa vain hyvin paikallisesti. Epäselvyyttä on mm. siitä, voiko hyvinvointialue rahoittaa yhden kunnan alueella tapahtuvaa toimintaa.

## POHDITTAVAKSI JÄÄ, VOISIKO JÄRJESTÖAVUSTUSTEN HAKUPROSESSI JA KÄSITTELY OLLA HYVINVOINTIALUEEN JA SEN ALUEELLA SIJAITSEVIEN KUNTIEN YHTEINEN.

Tämä selkeyttäisi kokonaisuutta ja välttyttäisiin mm. siltä, että järjestöltä jää avustus hakematta, koska hakemus ei ole päätyntä ”oikeaan” paikkaan.



HYVINVOINTIALUEEN JA KUNNAN TYÖNJAOSTA AVUSTAMISESSA ON LUOTU HYVÄ YHTEISYMMÄRRYS.



KUNNAN JA HYVINVOINTIALUEEN AVUSTUKSET MUODOSTAVAT KOKONAISUUDEN, JOSSA JÄRJESTÖT JAKAUTUVAT LUONTEVASTI JOKO KUNNAN TAI HYVINVOINTIALUEEN AVUSTUSTEN PIIRIIN.

41 %



ERI MIELTÄ

49 %



ERI MIELTÄ

## 2.

### AVOIMUUS JA SELKEYS AVUSTUSKRITEERIEN VALMISTELUN LÄHTÖKOHTANA

Osassa hyvinvointialueita on otettu käyttöön erilaisia järjestöavustusten pisteytysmalleja, jolloin toiminta-avustuksiin varatut määrärahat jaetaan ehdot täyttävien toimintojen kesken pisteytyksen avulla.

LÄHTÖKOHTAISESTI ON HYVÄ, ETTÄ ALUEILLA ON YHDENMUKAISET, KAIKKIEN JÄRJESTÖJEN TIEDOSSA OLEVAT AVUSTUSKRITEERIT.

On kuitenkin tärkeää, että mallit rakennetaan yhdessä järjestöjen kanssa ja mm. avustusten ehtoista keskustellaan yhdessä.

JÄRJESTÖAVUSTUSTEN KÄYTTÖÖN LIITTYEN TULISI HUOMIOIDA MYÖS JÄRJESTÖJEN HALLINNOLLISET KULUT

(ml. puhelin- ja tilakulut yms.). Toisinaan nämä järjestöjen toiminnan kannalta oleelliset kulut on rajattu avustusten ulkopuolelle.

## 3.

### SELKEÄ HAKUPROSESSI JA -LOMAKE ON KAIKKIEN ETU

Avustusten haku sekä niin kriteereihin kuin hakuprosessiin perehtyminen, vaatii aikaa ja resurssia.

ON OLEELLISTA KIINNITTÄÄ HUOMIOTA SIIHEN, MITEN PROSESSI SAATAISIIN MAHDOLLISIMMAN SUJUVAKSI JA YKSINKERTAISEKSI.

Tämä on tärkeää kaikkien, mutta ennen kaikkea pienten tai mm. vapaaehtoisvoimin toimivien järjestöjen näkökulmasta.

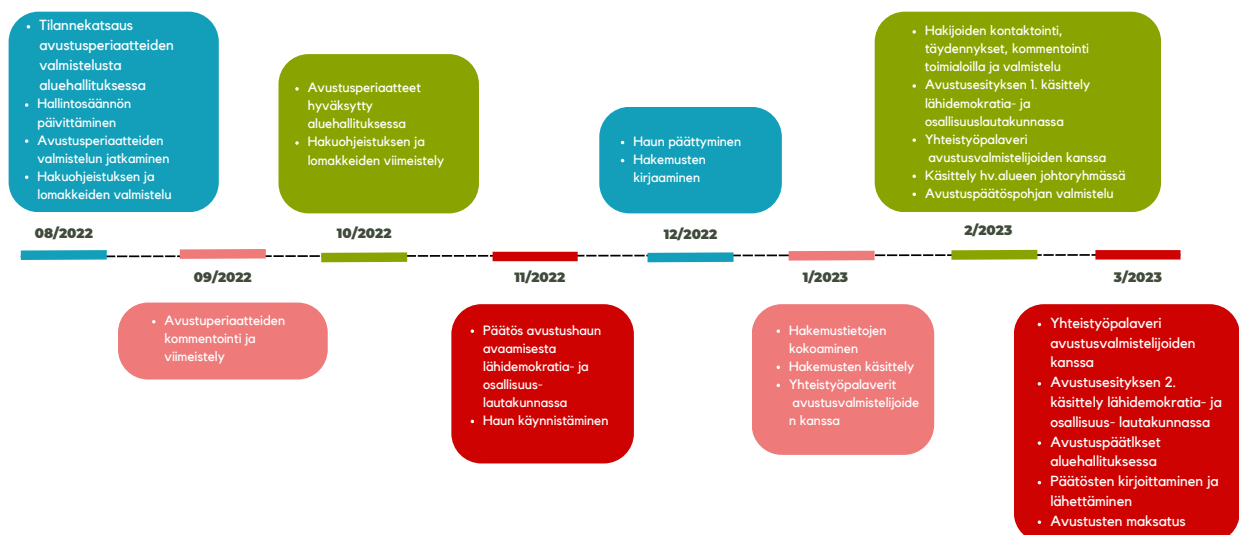
HAUN TUEKSI TARVITAAN SELKEÄ OHJEISTUS.

Prosessin sujuvoittamisessa tulee hyödyntää alueen järjestöjen asiantuntemusta. Järjestöiltä on saatavissa apua myös mm. lomakkeen selkokielisyyden testaamisessa!

## CASE VANTAA JA KERAVA – ONNISTUNEEN AVUSTUSPROSESSIN KULMAKIVET

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen ensimmäinen järjestöavustusten hakuprosessi toteutettiin loppuvuoden 2022 ja alkuvuoden 2023 aikana. Sen pohjalta oli löydettävissä viisi onnistuneen avustusprosessin kulmakiveä: (1.) läpinäkyvä ja selkeä prosessi, (2.) riittävästi resursoitu järjestötoiminnan koordinaattori, (3.) avoin ja selkeä viestintä, (4.) valmius muuttaa prosessia palautteen perusteella ja (5.) järjestöjen tärkeyden ymmärtäminen.

### 1. LÄPINÄKYVÄ JA SELKEÄ PROSESSI



## 2. RIITTÄVÄN HYVIN RESURSOITU JÄRJESTÖYHTEISTYÖN KOORDINAATTORI, JOLLA:

**kokemusta osallisuuden edistämisestä ja siihen liittyvistä prosesseista.**

Käytössä toimivat verkostot, joilta on voinut kysyä näkemystä mm. avustuksiin liittyvistä asioista.

- Vantaan ja -Keravan hyvinvointialueellalla toimiva järjestöjen oma kehittämisryhmä sekä laajasti järjestöjä kokoavat säännölliset järjestöjen infoillat
- Järjestöyhteistyön koordinaatioryhmä (mukana kunnat ja alueen kolme keskeistä verkostojärjestöä: Hyte ry, Keski-Uudenmaan yhdistysverkosto ja Vantaan järjestörinki)
- Hyvinvointialueen sisäinen järjestöyhteistyön asiantuntijaryhmä.

## 3. AVOIN JA SELKEÄ VIESTINTÄ:

Periaatteena, että jaetaan kaikki olemassa oleva tieto liittyen niin avustusten aikatauluun kuin sisältöihin ja/tai info siitä, milloin lisätietoa on tulossa (aina, kun mahdollista).

## 4. VALMIUS MUUTTAA PROSESSIA PALAUTTEEN PERUSTEELLA.

## 5. YHTEISTYÖN AIKANA SYNTYNYT KOKEMUS SIITÄ, ETTÄ JÄRJESTÖT OVAT TÄRKEITÄ!

### PERHEET KESKIÖÖN!

Lastensuojelun Keskusliiton Perheet keskiöön! -toiminnan tavoitteena on tuoda järjestöjen osaaminen perhekeskuksien käyttöön ympäri Suomen. Vahvistamme lasten ja perheiden kanssa toimivien järjestöjen yhteistyötä ja rakennamme eri toimijoiden välistä yhteistyötä, jotta perheet saisivat tarvitsemansa palvelun ja tuen helposti ja oikeaan aikaan. Toimimme Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen (STEA) tuella.

Lue lisää: [www.lskl.fi/perheetkeskioon](http://www.lskl.fi/perheetkeskioon)

